

Michael Wolff

TÚZ ÉS DÜH

TRUMPA FEHÉR HÁZBAN

FORDÍTOTTA ÁCS ELEONÓRA

Michael Wolff

TŰZ ÉS DÜH

TRUMP A FEHÉR HÁZBAN

ATHENAEUM

A fordítás alapjául szolgáló mű
Michael Wolff: *Fire and Fury*

Copyright © 2018, Michael Wolff
Borítófotó © Johnathan Ernst/Reuters

Hungarian translation © Ács Eleonóra, 2018

All rights reserved

Kiadta az Athenaeum Kiadó,
az 1795-ben alapított Magyar Könyvkiadók
és Könyvterjesztők Egyesülésének tagja.
1086 Budapest, Dankó u. 4–8.
Tel.: 1-235-5030
www.athenaeum.hu
www.facebook.com/athenaeumkiado
athenaeum@lira.hu

ISBN 978 963 293 763 2

Felelős kiadó: Szabó Tibor Benjámín
Felelős szerkesztő: Kal Pintér Mihály
Műszaki vezető: Drótos Szilvia
Borítóterv: Rick Pracher
Nyomdai előkészítés: Tóth Viktor

Készült a Szekszárdi Nyomdában, 2018-ban
Felelős vezető: Vadász Katalin igazgató

Otthon és a határokon túl

Május 12-én Roger Ailesnek Palm Beachről vissza kellett térnie New Yorkba, hogy találkozzon Peter Thielrel, Trump egy korai és magányos támogatójával a Szilícium-völgyből, aki egyre jobban megdöbbsent Trump kiszámíthatatlanságán. Ailes és Thiel, akik aggódtak amiatt, hogy Trump megbuktathatja a trumpizmust, arra készültek, hogy megvitatják egy új kábelhíradós hálózat finanszírozását és elindítását. Thiel adja a pénzt, Ailes pedig hozza O'Reillyt, Hannityt, és talán Bannont is.

Ám két nappal a találkozó előtt Ailes elesett a fürdőszobájában, és beütötte a fejét. Mielőtt kómába esett volna, azt mondta a feleségének, hogy ne tegyék át a találkozót Thielrel. Egy héttel később Ailes, aki Nixon, Reagan, sőt Trump időszakának egyedülálló figurája volt, meghalt.

Május 20-án, Palm Beachen megrendezett temetése kész tanulmánya volt a jobboldali áramlatok ellentmondásosságának, sőt leépülésének. A jobboldali szakemberek kifelé továbbra is szenvedélyesen kiálltak Trump védelmében, de egymás között rémültek voltak, sőt, néha zavartak. A temetésen Rush Limbaugh és Laura Ingraham azon küszködtek, hogy értelmet adjanak a trumpizmus támo-

gatásának, még úgy is, hogy közben magától Trumptól elhatárolódtak.

Az elnök kétségtelenül főnyeremény volt a jobboldal számára. Ő volt az igazi antiliberális: egy tekintélyelvű ember, aki maga volt a hatalommal szembeni ellenállás megtestesült példája. Pontosan az ellenkezője volt mindannak, amit a jobboldal leereszkedőnek, naivnak és ál-szentnek talált a baloldalban. És mégis, Trump Trump volt – nemtörődöm, szeszélyes, hűtlen, felette állt mindenféle irányításnak. Ezzel senki sem volt annyira tisztában, mint éppen azok, akik a legjobban ismerték őt.

Ailes felesége, Beth csak Aileshez hűséges embereket hívott meg a temetésre. Mindenkit kizárt, aki nem állt ki szilárdan a férje mellett, miután elbocsátották, vagy úgy döntött, hogy a Murdoch család mellett jobb jövő vár rá. Így Trump, aki még mindig le volt nyűgözve a Murdochhal való megváltozott viszonyától, a vonal másik oldalára került. Órák, majd napok – Beth Ailes számon tartotta – teltek el anélkül, hogy az elnök részvétét nyilvánította volna.

A temetés reggelén felszállt Sean Hannity privát repülőgépe a Long Beach-i farmingdale-i repülőtérre Palm Beach felé. Jelenlegi és a korábbi Fox-alkalmazottak kis csoportja kísérte, Ailes és Trump hívei egyaránt. Ám mindannyian aggódtak amiatt, hogy Trump Trump maradt: először nehéz volt elfogadni a Comey-féle magyarázatot, most pedig azt a mulasztását, hogy még csak fejtet sem hajtott régi barátja, Ailes előtt.

– Egy idióta, ez nyilvánvaló – mondta az egykori Fox-tudósító, Liz Trotta.

A Fox műsorvezetője, Kimberly Guilfoyle a repülőút nagy részét azzal töltötte, hogy könyörgött, hadd kerülhessen Sean Spicer helyére a Fehér Házba. – Sok mindentől van itt szó, beleértve a személyes túlélést is.

Ami Hannityt illeti, a jobboldali világgal kapcsolatos nézőpontja *Fox-centrikusról* Trump-centrikussá változott. Úgy gondolta, nem telik el egy év, és őt is kiteszik a hálózattól, vagy maga érzi majd úgy, hogy mennie kell. Mégis bántotta, hogy Trump olyan szolgálai módon viselkedik Murdochhal, aki nemcsak hogy elűzte Ailest, de a konzervativizmust jobb esetben is haszonelvűvé tette. *Hillaryt szolgálta* – jelentette ki Hannity.

Hannity, miközben hangosan gondolkodott, kijelentette, hogy távozik a hálózattól, és teljes munkaidőben Trumpnak dolgozik majd, hiszen semmi sem fontosabb, mint Trump sikere – saját maga ellenére is – tette hozzá nevetve.

Ám az bosszantotta, hogy Trump nem hívta fel Betht – Mueller bizonnyal elvonta a figyelmét. Végül, miközben mélyen beleszívott elektromos cigarettájába, meghozta döntését. Lehet, hogy Trump egy Frankenstein, de a jobboldal kreatúrája, az első, igaz, eredeti jobboldali figura. Túllépne a Comey-katasztrófán. És Jareden. És a káoszon a Fehér Házban. Viszont nem hívta fel Betht.

– Mi a fene van vele? – kérdezte.

* * *

Trump úgy vélte, egyetlen győzelemre van attól, hogy mindent megfordítson. Vagy talán még inkább, egyetlen győzelemre a jó sajtótól, amely mindent megfordíthat. Az a tény, hogy nagyrészt elherdálta az első száz napját

– amely segíthette volna apróbb vagy nagyobb győzelmeiben –, nem volt lényeges.

Egyik nap lehúznak a médiában, aztán a következő napon átütő sikered lesz.

– Nagy dolgokra van szükségünk – mondogatta dühösen és gyakran. – Ez nem nagy. Nagyra van szükségem. Nagyot hozzanak! Tudják egyáltalán, mi az a nagy?

Visszavonás és helyettesítés, infrastruktúra, valódi adóreform – a fellendülés, amelyre Trump ígéretet tett, majd Paul Ryantól tette függővé – valójában mind csak részleteiben volt sikeres és értelmezhető. Most az összes magasabb rangú alkalmazott azt állította, hogy először nem az egészségügyi ellátással kellett volna foglalkozni, amely a törvényhozói fellendülést mutatja. Amúgy kinek az ötlete is volt?

Alapértelmezés szerint a kisebb dolgokat kellene megcsinálni, a program járulékos változatait. De Trump csekély érdeklődést mutatott a kis dolgok iránt. Kelletlen lett és ingerlékeny.

Oké, akkor legyen béke a Közel-Keleten!

Trump számára – mint sok showman vagy sajtóvállalkozó számára – minden ügylet ellensége a bonyolultság és bürokrácia, míg ezek megoldása a dolgok megkerülése volt. A nehézségeket el kell kerülni vagy figyelmen kívül kell hagyni; csak egyenesen előre a cél felé, és ha elég nagyszerű vagy, elég merész, akkor minden megoldódik magától. Ebben a képletben mindig van jó pár közvetítő, aki megígéri, hogy segít a dolgok megkerülésében, mint ahogy olyan partnerek is, akik örömmel akaszkodnak majd rá az emberre.

Kezdve a Szaúd-ház trónörökösével, a harmincegy éves Mohamed bin Szalmán bin Abdulaziz asz-Szaúddal. Más néven MBS-szel.

Az az előre nem látható dolog történt, hogy Szaúd-Arábia királya, MBS apja mentálisan meggyengült. A szaúdi királyi család egyetértése a modernizáció szükségességéről (kissé) erőteljesebbé vált. MBS – a szenvedélyes videojátékos – egy újfajta személyiség volt a szaúdi vezetésben. Beszédesebb, nyitott és közlékeny, egy sármőr és nemzetközi szereplő, ravasz üzletember, nem pedig magányos, szófuvar nagyr. Megragadta a gazdasági tárcát, és egy víziót követett – egy meglehetősen erős trumpi víziót –, hogy mellőzi Dubajt, és diverzifikálja a gazdaságot. Az övé egy új, modern – jó, egy kicsit modernebb – királyság lenne (igen, hamarosan a nők is vezethetnek – hála istennek, hogy jönnek az önjáró autók!). A szaúdi vezetést az életkor, a tradicionalizmus, a viszonylagos névtelenség és az óvatos konszenzusos gondolkodás jellemezte. A szaúdi királyi családot viszont, amelyből a vezető réteg származott, gyakran túlzások, feltűnősködés és külföldi kikötővárosok csábító örömeinek élvezete. MBS, akinek sietős volt a dolog, megpróbált hidat építeni a kettő közé.

A globális liberális vezetést jóformán megbénította Donald Trump megválasztása – sőt, már maga Donald Trump pusztán létezése is. Ám az ott a Közel-Keleten egy fordított univerzum. Obama vadsága, hiperracionalizmusa és állandó ellenőrizgetése – amelyet Bush erkölcsi militarizmusa és az abból fakadó zavarok előztek meg, azt meg Clinton egyezkedése, a quid pro quo és a hátbatámadás – megnyitotta az utat a Trump-féle reálpolitika előtt. Nem volt türelme a hidegháború utáni rend *meg van kötve*

a kezünk-féle közönyéhez, a legoptimistább forgatókönyv fokozatos lépéseire – az alternatíva csak a háború volt. Az ő látásmódja sokkal egyszerűbb: Kéi a hatalom? Kérem a számát!

És lényegében: az ellenségem ellensége a barátom. Ha Trumpnak volt állandó igazodási pontja a Közel-Keleten – főként Michael Flynn korrepetálásának köszönhetően –, az maga Irán volt, vagyis az a meggyőződés, hogy Irán a rosszfú. Ezért mindenki, aki Iránnal szemben állt, nagyon jó fiú volt.

A választás után MBS kapcsolatba lépett Kushnerrel. A Trump-átmenet zúravarában senki sem volt pozícióban, aki külpolitikai tudással, valamint nemzetközi kapcsolatokkal rendelkezett volna – még az új kinevezett külügyminiszternek, Rex Tillersonnak sem volt valódi külpolitikai tapasztalata. A bizonytalan külügyminiszterek számára logikusnak tűnt, hogy a megválasztott elnök vejében lássák a stabilitást. Bármi is történik, ő mindig ott lesz. És bizonyos rezsimek, különösen a családcentrikus szaúdi számára Kushner, a vej sokkal megnyugtatóbb volt, mint egy politikus. Nem a gondolatai miatt kapta az állását.

A számtalan rés közúl, amely a Trump-féle nagyhatalmi kormányzáson tátongott, a külpolitikai részletek nem ismerete és a külpolitikai kapcsolatok hiánya akkora nyílnak bizonyult, hogy azon egy trójai faló is átfért volna.

Ez lehetőséget kínált a világ számára, hogy átalakítsa az Egyesült Államokhoz fűződő kapcsolatait – már abban az esetben, ha valaki hajlandó volt az új Trump-nyelvet beszélni, akármi is volt az. Ehhez nem kellett nagyon más, csak tiszta opportunizmus, újfajta tranzakciós nyitottság. Emellett ki lehetett használni a búbáj és a csábítás erejét,

amelyre Trump ugyanolyan lelkesen reagált, mint a kedvező új üzleti ajánlatokra.

Ez a Kissinger-féle reálpolitika volt. Kissinger maga, aki a New York-i társaságból régóta ismerte Trumpot, és most Kushnert vette a szárnyai alá, azzal helyezte vissza magát sikeresen a hatalomba, hogy a kínaiakkal és az oroszokkal megbeszélte találkozóinak szervezésében segédkezett.

Amerika hagyományos partnereinek nagy része, sőt, sokan az ellenfelei közül is nyugtalanok voltak, ha nem rémültek. Néhányan mégis lehetőséget láttak a dologban. Az oroszok szabad utat kapnak Ukrajnába és Grúziába, valamint lehetőségük nyílik a szankciók megszüntetésére, cserébe Irán és Szíria feladásáért. Az átmenet korai szakaszában a török kormány összezavarodott magas rangú tisztviselője egy jól ismert amerikai üzletasszonyhoz fordult, hogy megkérdezze, Törökország vajon mivel tehetne szert nagyobb befolyásra. Azzal, ha nyomást gyakorol az Egyesült Államok katonai jelenlétére Törökországban, vagy azzal, ha felajánlana az új elnök számára egy irigylésre méltó szállodai helyszínt a Boszporusz partján?

A Trump család és MBS valahogy furcsán összeillettek. Mint az egész szaúdi vezetés, MBS is gyakorlatilag iskolázatlan volt. A múltban a szaúdi lehetőségek korlátozottak voltak – senki nem volt felvértezve arra, hogy magabiztosan új szellemi lehetőségeket tárjon fel. Ennek következtében mindenki óvakodott attól, hogy rávegye őket a változás gondolatára. De MBS és Trump eléggé azonos szinten álltak. Kevéske tudásuk miatt furcsamód nagyon kellemesen kijöttek egymással. Amikor MBS felajánlotta Kushnernek, hogy ő lesz az embere a szaúdi királyságban,

az olyan volt, mint amikor valaki egy kedves emberrel találkozik első napon egy bentlakásos iskolában – mesélte Kushner egyik barátja.

Félretéve a korábbi vélekedéseket – amelyekkel valójában nem is igazán volt tisztában –, a Közel-Kelettel kapcsolatos új Trump-gondolkodás a következőképp alakult: alapvetően négy szereplő van (vagy legalábbis mindenki másról el lehet feledkezni): Izrael, Egyiptom, Szaúd-Arábia és Irán. Az első három egyesíthető a negyedik ellen. És Egyiptom meg Szaúd-Arábia, tekintettel arra, amit Iránnal kapcsolatban szeretnének – és bármi mással, ami nem zavarja az Egyesült Államok érdekeit –, nyomást fog gyakorolni a palesztinokra, hogy megállapodásra jussanak. Voilà.

Ez valami bizonytalan zagyvaság volt. Bannon izolacionizmusa (*a franc essen beléjük ott, ahol vannak, illetve csak tartsuk távol magunkat*); Flynn Irán-ellenessége (*a világ összes álnoksága és mérgező volta nem ér fel a mullahokéval*); és Kushner kissingerizmusa (mivel neki nem volt saját nézete, kötelességtudóan követte kilencvennégy éves tanácsadóját).

De az alapvető probléma az volt, hogy az előző három kormányzat hibázott a Közel-Kelettel kapcsolatban. Nem lehet elmondani, milyen megvetést éreztek Trump emberei a szokásos ügymenet iránt, amely annyit ártott ennek az ügynek. Ezért az új működési elv egyszerű volt: az ellenkezőjét kell tenni annak, amit ezek (Obama vagy Bush neokonzervatívjai) tennének. Viselkedésük, önteltségük, elképzeléseik – bizonyos értelemben még hátterük, az oktatásuk és az osztályuk is – mind gyanúsak voltak. Sőt mi

több, nem is kell olyan sokat tudni az egészből; csak másképpen kell csinálni, mint ahogy korábban csinálták.

A régi külpolitika a nüanszok elvén alapult: fenyegetések, érdekek, ösztönzők, ügyletek és folyamatosan fejlődő kapcsolatok végtelenül komplex rendszerével szembenézve kiegyensúlyozott jövőre törekedett. Az új külpolitika, a hatékony Trump-doktrína gyakorlatilag abban állt, hogy a táblán három elem maradjon: hatalmak, amelyekkel együtt lehet dolgozni; hatalmak, amelyekkel nem lehet együtt dolgozni; és azok, akiknek nincs elegendő hatalma, így lényegében figyelmen kívül hagyhatóak vagy feláldozhatóak. Hidegháborús gondolkodás. És valóban, Trump számára a hidegháború volt az, amikor, az időnek és a körülményeknek köszönhetően, az Egyesült Államok a legnagyobb globális előnyre tett szert. Ekkor volt nagy Amerika. És most sincs más cél, mint naggyá tenni Amerikát.

* * *

Kushner volt a Trump-doktrína vezetője. Tesztországai pedig Kína, Mexikó, Kanada és Szaúd-Arábia. Mindegyiknek felajánlotta a lehetőséget, hogy boldoggá tehetik az apósát.

A kormányzat első napjaiban Mexikó eljátszotta ezt a sanszot. A Trump és Enrique Peña Nieto mexikói elnök között zajlott megbeszélések átíratából, amelyek később nyilvánosságra kerültek, világosan kitűnt, hogy Mexikó nem értette az új játékot, illetve nem volt hajlandó azt játszani. A mexikói elnök visszautasította, hogy ürügyet kreáljon a fal kifizetésére, egy olyan ürügyet, amely hatalmas előnyt jelentett volna számára (anélkül, hogy ténylegesen fizetnie kellett volna a falért).

Nem sokkal később az új kanadai miniszterelnök, a Clinton- és Blair-stílusú negyvenöt éves globalista, Justin Trudeau Washingtonba érkezett; folyamatosan mosolygott, és közben a nyelvébe harapott. A trükk bevált: Kanada gyorsan Trump legjobb barátja lett.

A kínaiak, akiket Trump a kampány során gyakran becsmérelt, elmentek Mar-a-Lagóba egy csúcstalálkozóra, amelyet Kushner és Kissinger szervezett meg. (Trumpnak, aki a kínai vezetőt Mr. Xinek nevezte, meg kellett tanítani, hogy a neve *Hszinek* ejtendő.) A találkozó jó hangulatban telt, a kínaiak nyilvánvalóan hajlandók voltak alkalmazkodni Trumphoz. És hamar rájöttek, hogy ha hízelegnek neki, ő is azt teszi.

Ám a szaúdiak voltak azok – akiket pedig szintén gyakran ócsároltak a kampány alatt –, akik a család, a formások, a rituálék és a tulajdon intuitív felfogásával igazán befutottak.

A külpolitikai intézményrendszernek régi és jól kiépített kapcsolata volt MBS riválisával, Mohamed bin Najef (MBN) trónörökössel. Az NSA és a külügyminisztérium fontos emberei aggódtak amiatt, hogy Kushner megbeszélései és gyorsan fejlődő kapcsolata MBS-szel veszélyes üzenetet küld MBN-nek. És ez természetesen így is volt. A külpolitikusok úgy gondolták, hogy Kushnert átverte egy opportunistá, akinek a valódi nézeteit nem ismeri senki. Kushner szerint viszont vagy nem csapták be (ez volt a naiv álláspontja), vagy ha igen, nem törődik vele (ez a harminchat éves ember önbizalmát tükrözte, akinek felelős emberként új előjogai vannak) – fogadjunk el mindenkit, aki bennünket elfogad.

A Kushner–MBS-terv olyan egyszerű volt, amelyet a

külpolitika nemigen ismer: ha te megadod nekünk, amit akarunk, mi megadjuk neked, amit akarsz. Mivel MBS azt ígérte, hogy nagyon jó hírekkel szolgálhat, márciusban meghívták a Fehér Házba. (A szaúdiak nagy küldöttség-gel érkeztek, de a Fehér Házban csak az elnök szűk köre fogadta őket – és a szaúdiaknak feltűnt, hogy Trump a megbeszélés alatt állandóan ugráltatta Priebust, hogy ezt-azt odavigyen neki.) A két nagy természetű ember, az idősebb Trump és a sokkal fiatalabb MBS – mindkettő sármőr, hízelgő, sőt tréfamester a maga módján – nagyszerűen megértették egymást.

Ez némiképpen egyfajta agresszív diplomácia volt. MBS ezt a kapcsolatot saját hatalmi játszmájának részeként használta fel a királyságban. Trump Fehér Háza pedig – bár mindig tagadta, hogy ez a helyzet – engedte neki. Viszonzásul MBS egy egész kosárnyi szerződéssel és bejelentéssel szolgált, amelyek egybeestek egy tervezett elnöki látogatással Szaúd-Arábiába. Ez volt Trump első külföldi útja. Egy *győzelem* az amerikai elnök számára.

Az út, amelyet már Comey kirúgása és Mueller kinevezése előtt elterveztek, aggodalommal töltötte el a külügyminisztérium szakembereit. Az útiterv – május 19-től május 27-ig – bármelyik elnöknek túl hosszú lett volna, hát még egy ilyen gyakorlatlan és felkészületlen elnök számára. (Maga Trump is tele volt főbiákkal az utazással és az ismeretlen helyekkel kapcsolatban, és igen sokat zúgolódott az utazás terhei miatt.) Ám azzal, hogy rögtön a Comey–Mueller-ügy után került rá sor, egy istenáldása lett. Nem is történhetett volna jobb időben, hogy végre ne Washingtonról szóljanak a főcímek. Egy utazás mindent megváltoztathat.

Szinte az egész nyugati szárny, a külügyminisztérium és a nemzetbiztonsági csapat elutazott: Melania Trump, Ivanka Trump, Jared Kushner, Reince Priebus, Stephen Bannon, Gary Cohn, Dina Powell, Hope Hicks, Sean Spicer, Miller, Joe Hagin, Rex Tillerson és Michael Anton. Ott volt Sarah Huckabee Sanders, a helyettes sajtótitkár; Dan Scavino, a kormány társadalmimédia-igazgatója; Keith Schiller, az elnök személyes biztonsági tanácsadója és Wilbur Ross, a kereskedelmi miniszter. (Ross széles körben neveltség tárgya volt amiatt, hogy soha nem hagyott ki egyetlen Air Force One-os utat sem – ahogy Bannon meg is mondta: – *Wilbur olyan, mint Zelig, bármerre nézel, ő ott van a képen.*) Ez az út és a jelentős amerikai delegáció volt egyfajta ellenszer Mueller kinevezése ellen.

Az elnök és veje alig tudta elrejtteni magabiztosságát és lelkesedését. Biztosak voltak abban, hogy elindultak a közel-keleti béke felé vezető úton – és ebben nagyon hasonlítottak egy sor más, őket megelőző kormányzat embereire. Trump nem győzte dicsérni Kushnert.

– Jared teljesen a mi oldalunkra állította az arabokat. Ez a dolog el van intézve – bizonygatta egyik vacsora utáni beszélgetőpartnerének, mielőtt útjára indult. – Azt hiszem, gyönyörű lesz.

– Azt hitte – mesélte az illető –, hogy ez az utazás mindent megold, mint a csavar valami rossz filmben.

* * *

Rijád üres utcáin az elnöki karaván Trump és a szaúdi király (MBS nyolcvanegy éves apja) óriási képei előtt haladt el; a plakátokon felirat: EGYÜTT GYŐZEDELMESKEDÜNK.

Az elnök lelkesedése abból fakadt, hogy alapvetően eltúlozta azt, amiben valójában megegyeztek az utazást megelőző tárgyalások során. Az elutazás előtti napokban azt mondta az embereknek, hogy a szaúdiak finanszíroznak majd egy teljesen új katonai jelenlétet a királyságban, amely háttérbe szorítja, sőt akár fel is válthatja a katari amerikai parancsnokságot. Aztán ott *lesz a valaha volt legnagyobb áttörés az izraeli–palesztin tárgyalásokban. Ez a fordulat olyan fantasztikus lehet, amelyet még soha nem láttak.*

Igazából az ő verziója azzal kapcsolatban, hogy mit lehet elérni, fényekkel túl volt azon, amiben valójában megegyeztek, ám úgy tűnt, ez nem befolyásolja a lelkesedését és az örömet.

A szaúdiak 110 milliárd dollárért vásárolnának amerikai fegyvert azon nyomban, és összesen 350 milliárd dollárért tíz év alatt.

– Több százmilliárd dolláros beruházások az Egyesült Államokban, és munkahelyek, munkahelyek, munkahelyek – jelentette ki az elnök. Emellett az amerikaiak és a szaúdiak közösen *szembehelyezkednek az erőszakos szélsőséges üzenetessel, gátat vetnek a terrorizmus finanszírozásának, és fejlesztik a védelmi együttműködést.* És persze létrehoznának egy központot Rijádban a szélsőségesek elleni küzdelemre. És ha ez nem is pontosan a békét jelentette a Közel-Keleten, a miniszter szerint *érezni lehetett, hogy fontos a pillanat. Az elnök beszélni fog Netanjahuval arról, hogyan lehet ezt a folyamatot továbbvinni. És beszélni fog Abbász elnökkel arról, hogy szerinte a palesztinoknak mit kell tenniük ahhoz, hogy sikeresek legyenek.*

Ez volt a nagy Trump-féle egyezség. Közben az Első Családot – POTUS, FLOTUS,* Jared és Ivanka – arany golfkocsikkal szállították ide-oda, és a szaúdiak 75 millió dolláros estélyt adtak Trump tiszteletére, ahol az elnököt egy trónszerű székre ültették. (Az elnökről készült egy fotó, amelyen éppen meghajolnak előtte – a kép némi dühöt keltett a jobboldalon.)

A szaúdiak ötven arab és muszlim nemzet képviselőit hívták össze, hogy udvaroljanak Trumpnak. Az elnök felhívta a barátait, hogy elmondja nekik, milyen természetes és fesztelen volt az egész, és hogy Obama érthetetlen és gyanús módon mindezt mennyire elszúrta.

– Volt némi feszültség, de ilyesmi ezzel az új kormányzattal nem fordulhat elő – biztosította az elnök Hamad ibn Ísza Ál Halifát, a bahreini királyt.

Abdel-Fattah asz-Szíszi egyiptomi elnök ügyesen hízelgett Trumpnak:

– Ön kivételes személyiség, aki képes a lehetetlenre.

Mire Trump így felelt:

– Bírom a cipőjét. Apám, ez a cipő...

Ez drámai változást jelentett a külpolitikai attitűdök tekintetében, valamint a stratégiában – és a hatása szinte azonnali volt. Az elnök – figyelmen kívül hagyva a külpolitikusok tanácsait, vagy akár szembe is szállva azokkal – rábólintott a szaúdiak tervére, miszerint megfélemlítik Katar. Trump úgy vélte, hogy Katar pénzügyi támogatást nyújt a terroristáknak – a szaúdiak hasonló tevékenységével nem törődött. (Csupán a szaúdi királyi család néhány

* Az Egyesült Államok *first lady*-je

tagja volt érintett ilyesmiben, szólt az új érvelés.) MBS alig pár héttel a látogatást követően, éjnek évadján letartóztatva MBN-t (Mohamed bin Najefet), és arra kényszerítette, hogy lemondjon a trónörökös címről, amelyet aztán ő maga elbitorolt. Trump azt mondta a barátainak, hogy ő és Jared tervelték ki a szaúdi puccsot:

– A saját emberünket juttattuk a csúcsra.

Rijádból az elnöki pár Jeruzsálembe utazott, ahol Trump Netanjahuval találkozott, aztán Betlehemben Mahmúd Abbással, és egyre nagyobb bizonyossággal állította, hogy – így, harmadik személyben – *Trump megteremti a békét*. Ezt követően Rómába ment, hogy találkozzon a pápával. Aztán Brüsszelbe, ahol határvonalat húzott a második világháború óta érvényben levő, nyugati szövetségen alapuló külpolitika és az új, *Amerika az első* irányvonal közé.

Trump hite szerint mindennek át kellett volna formálnia az elnökségről alkotott képet. Nem tudta elhinni, hogy drámai eredményei nem játszottak nagyobb szerepet. Ahogy Bannon, Priebus és mások is megjegyezték, egyszerűen elutasította a még mindig Comey-val és Muellerrel foglalkozó szalagcímeket.

Trump egyik hiányossága – amely állandóan tetten érhető volt a kampányban, és eddig az elnökségében is – az ok-okozati viszony bizonytalan érzékelése. Eddig minden problémát, amelyet a múltban okozott, megbízhatóan kiszorított valamilyen új esemény, és ez megteremtette benne azt a bizonyosságot, hogy egy rossz történetet mindig fel lehet váltani egy jobb, még drámaibb sztorival. Mindig meg tudta változtatni a beszélgetést. A szaúdi utazásnak és merész hadjáratának, hogy eltörölje a régi külpolitika

világát, pontosan ezt kellett volna eredményeznie. Ám az elnök továbbra is csapdában érezte magát, hitetlenkedve Comey és Mueller miatt. Semmi sem változott meg a két eseménytől.

Az utazás szaúdi szakasza után Bannon és Priebus – mindketten kimerülten az elnök és családja szoros közelségétől – elváltak a társaságtól, és visszatértek Washingtonba. Így az ő feladatuk lett, hogy foglalkozzanak azzal, ami a Fehér Ház személyzete távollétében tényleges, sőt végletes, az elnökséget formáló válsággá vált.

* * *

Mit gondolt Trump környezete Trumpról? Ez nem csak egy észszerű kérdés volt, hanem az, amelyet közülük a legtöbben feltettek maguknak. Folyamatosan küzdöttek, hogy kitalálják, mit gondolnak valójában, és hogy mindenki más mit gondol igazából.

A választ jobbára megtartották maguknak, de Comey és Mueller esetében, túllépve a szokásos maszatoló és hájánál fogva előrángatott magyarázatokon, az elnök családján kívül tényleg nem volt senki, aki ne határozottan magát Trumpot hibáztatta volna.

Ez volt az a pont, amikor *a király meztelen* lett. Most hangosan, meglehetősen szabadon meg lehetett kérdőjelezni az elnök ítéletét, éleslátását és legfőképpen a tanácsot, amelyet kapott.

– Nemcsak hülye – mondta Tom Barrack egy barátjának –, hanem ostoba is.

Ám Bannon, Priebusszal együtt, határozottan ellenezte Comey kirúgását, miközben Ivanka és Jared nemcsak támogatta, de ragaszkodott is hozzá. Emiatt Bannon széles

körben ismételte, hogy valószínűleg *a pár minden egyes tanácsa rossz tanács volt.*

Most már senki sem hitte, hogy jó ötlet volt kirúgni Comey-t; még az elnök is zavartnak tűnt. Ezért Bannon új szerepkört talált magának: Trump megmentőjének a szerepkörét – és Trumpnak mindig szüksége volt egy megmentőre. Lehet, hogy ragyogó színész, de a saját karrierjét nem tudja irányítani.

És Bannon számára ez az új kihívás egyértelmű előnyvel járt: amikor Trumpot elhagyta a szerencse, Bannon akkor vált szerencsésé.

A közel-keleti úton Bannon nem tétlenkedett, dolgozott. Lanny Davisre összpontosított, aki Clinton felelősségre vonásakor annak egyik ügyvédje volt, és majdnem két teljes évig a Fehér Ház közel-keleti szóvivője, valamint nyilvános védője lett. Bannon úgy ítélte meg, hogy a Comey–Mueller-ügy éppen olyan fenyegető Trump Fehér Házára, mint Monica Lewinsky és Ken Starr volt Clintonéra. Clintonék válaszreakciójában látta a mintát arra, hogyan is lehet a végzet elől elmenekülni.

– Clintonék bámulatra méltó fegyelmettséggel veték fel a kesztyűt – magyarázta. – Az ügyet kívülre tolták, másra bízta. Bill meg Hillary soha többé nem is említette újra. Starr hibásnak találta őket, aztán túl voltak rajta.

Bannon pontosan tudta, mit kell tennie: lezárja a nyugati szárnyat, és külön jogi és kommunikációs stábot hoz létre az elnök védelmére. Ebben a konstrukcióban az elnök egy párhuzamos valóságban létezik majd, amely térben és érzelmileg is távol lesz attól, ami nyilvánvalóan véres játékká válik – mint Clintonék esetében. A politikát

száműzhetik a sarokba, Trump pedig akár elnökként és főparancsnokként is viselkedhet.

– Tehát úgy fogjuk csinálni – magyarázta Bannon kitarthatóan és mániákus erővel –, ahogy ők csinálták. Külön háború, külön ügyvédek, külön szóvivők. A harcot rajtunk kívül harcolják meg, így mi meg tudjuk vívni mindezt idebent. Ezt mindenki érti. Nos, Trump talán nem annyira. Nem egészen tisztán. Talán egy kicsit. Nem így képzelte.

Bannon nagy izgalomban, Priebus pedig, hálásan a kifogásért, hogy leléphet az elnök mellől, visszasietett a nyugat szárnyba, hogy elkezdje lezárni.

Nem került el Priebus figyelmét, hogy Bannon olyan hátvédekről is gondoskodott – David Bossie, Corey Lewandowski és Jason Miller mind külső szóvivők lehetnek –, akik hűségesek hozzá. És az is feltűnt neki, Bannon arra kérte az elnököt, hogy egy tőle teljesen idegen szerepet játsszon el: a higgadt, kiegyensúlyozott, végtelen türelmű vezetőét.

Az biztosan nem segített, hogy nem találtak olyan ügyvédi irodát, amely a fehérgallérosok kiváló kormányzati gyakorlatával rendelkezett volna. Mire Bannon és Priebus visszatértek Washingtonba, három vezető cég mondott nemet. Mindannyian féltek, hogy Trumpot képviselve a fiatalabb alkalmazottaik esetleg fellázadnak, ha az elnök nyilvánosan megalázza őket, vagy ha komolyra fordul a dolog, és attól is, hogy esetleg Trump átveri őket.

Végül kilenc csúcscég utasította vissza őket.